

Actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen

UPDATE #5 Oktober 2019

Inleiding

Op 31 oktober 2016 is het actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen vastgesteld in de raad. In het actieprogramma zijn voor vijf thema's ambities en actiepunten opgesteld voor de periode 2016-2019. Een toezegging uit dit voorstel is een halfjaarlijkse update voor de raad. In juni 2017 is de eerste update aan u verstuurd, en begin 2018 update #2. In september 2018 heeft u update #3 ontvangen, en in april 2019 ontving u update #4. In november 2019 ontvangt u update #5.

Ambities 2016-2019

Thema	Hoofdambitie per thema	Fase Update #1	Fase Update #2	Fase Update #3	Fase Update #4	Fase Update #5
 Huisvesting	100% van de statushouders die we moeten huisvesten in Enschede heeft een goede en veilige woonruimte.	⑤	⑤	⑤	⑤	⑤
 Inkomen, educatie en participatie	100% van de volwassen statushouders voldoet aan de inburgeringsplicht ¹ en wordt ondersteund met gelijktijdige trajecten gericht op taal, participatie en uitstroom naar werk.	③	④	④	⑤	⑤
 Vrijwilligers(werk) en sport	Alle statushouders, van jong tot oud, doen mee door (vrijwilligers)werk, sport, cultuur of maken gebruik van voorzieningen in de wijk.	③	③	④	④	④
 Onderwijs [2-18 jaar]	Elk kind leert zo snel mogelijk de Nederlandse taal op een passende onderwijsplek om zo snel mogelijk mee te kunnen doen in het regulier onderwijs.	④	⑤	⑤	⑤	⑤
 (Jeugd)Zorg	Voor iedereen die het nodig heeft, is er een sluitend netwerk voor (psychische) zorg, begeleiding en activering.	②	③	④	④	④

¹Statushouders voldoen in dit verband aan de inburgeringsplicht wanneer zij inspanning leveren om hun inburgering te halen.

Leeswijzer

In deze update leest u hoe ver we zijn met het behalen van de **ambities 2016-2019 (pag 1)**.

Per thema zijn de **ontwikkelingen** in de periode **januari t/m juni** uitgewerkt (pag 2-7). Tevens staan we stil bij de **nieuwe inburgeringsplannen** (pag 8)

In de **bijlage** vindt u een **overzicht** van de resultaten die deelnemers van het Doe Mee in Enschede-programma hebben behaald (pag 9).

NB. De financiën zijn onderdeel van de P&C cyclus.

Legenda:

- ① beginfase
- ② gestart, eerste positieve resultaten
- ③ loopt en positieve resultaten
- ④ loopt goed en bijna afgerond
- ⑤ positief afgerond/geïmplementeerd

Goed verloop huisvestingsproces

De huisvesting verloopt net als voorgaande jaren goed, maandelijks vindt er nog steeds overleg met de verschillende corporaties, waarbij afstemming plaatsvindt over passend woningaanbod. De taakstelling voor het eerste halve jaar van 2019 is volledig behaald en bedroeg 54.

Voormalig Staatssecretaris Harbers had eerder dit jaar bekend gemaakt dat het aantal te huisvesten statushouders zou worden verlaagd.

Met de verlaging komt de taakstelling in lijn met het te verwachten aantal vergunningen dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in deze en komende periode afgeeft.

Inmiddels is die verlaging dus ook concreet doorgevoerd in de aantallen te huisvesten statushouders. Enschede heeft op dit moment op enkele koppelingen na voldoende koppelingen om ook de taakstelling voor de tweede helft van 2019 te kunnen behalen.

De taakstelling voor de tweede helft van 2019 bedraagt 52.

Inkomen, educatie en participatie

Ontwikkelingen januari – juni 2019

Regieteam Integratie

Door zo snel mogelijk na koppeling en huisvesting in de gemeente Enschede regiefunctionarissen vanuit het Regieteam Integratie in te zetten kan in een vroeg stadium effectief worden ingezet op kansen, talenten of noodzakelijke ondersteuning van statushouders. Hierdoor wordt een passend traject voor de statushouder gevolgd (werk, studie, zorg etc)

In de eerste helft van 2019 zijn er in totaal 73 statushouders naar werk begeleid (49 fulltime en 24 parttime), zijn 5 statushouders begonnen met een studie en zitten er 22 op een participatieplaats.

Naast concrete resultaten als (gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering door werk en studie, zitten er ook maatschappelijke baten aan deze aanpak. Deze resultaten zijn moeilijk in geld uit te drukken, maar bieden wel winst op maatschappelijk gebied. Hierin heeft het Regieteam het volgende bereikt:

- Signaleren van en sneller schakelen bij zorgvragen;
- Nieuwe Test- en training trajecten richting werk (in samenwerking met DCW en HAL32);
- Statushouders maken meer gebruik van bestaande trajecten zoals bij Power, M-Pact & Het Huis van Taal en Meedoen;
- Specifieke aandacht voor de Eritrese doelgroep;
- Signalering van behoeften van ketenpartners;
- Snellere communicatie met taalaanbieders en andere ketenpartners.

We breiden het Regieteam Integratie met 4 fte uit en willen in het najaar 2019 de groep 'oudkomers' (statushouders die in de periode 2013-2016 naar Nederland zijn gekomen) met bijstandsuitkering toevoegen aan de werkwijze van de huidige bezetting van het Regieteam.

Daarnaast start eind 2019 een pilot (vanuit het Versnelde Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) project van het Ministerie van SZW) in de wijk Noord-Noord, waarbij mensen met een niet-westerse migratie achtergrond en lange afstand tot de arbeidsmarkt worden begeleid volgens de aanpak van het Regieteam Integratie. Hiervoor wordt het team in Noord-Noord uitgebreid met 2 fte.

Onderzoek naar effectiviteit EAA voor mensen met een niet-westerse migratie achtergrond

Het Verwey-Jonker Instituut doet van maart 2018 tot eind 2019 onderzoek in Enschede. Zij gaan op zoek naar de effecten van arbeidstoeleiding in de Enschede Arbeidsmarkt Aanpak (EAA). Ze brengen de effecten van de EAA in kaart op uitstroom, maatschappelijke participatie & vaardigheden, netwerk & sociale contacten en gezondheid van verschillende groepen werkzoekenden. Met de conclusies uit het onderzoek bieden zij handvatten aan gemeente-professionals om de praktijk van de EAA voor werkzoekenden met een migrantenachtergrond te verbeteren. In het Enschedese bestand van bijstandsccliënten vormen mensen met een Syrische, Turkse en Irakese achtergrond de grootste niet-westerse migrantengroepen.

De belangrijkste vragen die in dit onderzoek centraal staan zijn: Is er verschil in het EAA-resultaat voor westerse en niet westerse Nederlanders? En is er verschil tussen het EAA-resultaat voor statushouders (nog niet zo lang in Nederland) en het resultaat voor langer in Nederland gevestigde migrantengroepen? Inmiddels hebben deelnemers van het onderzoek vragenlijsten ingevuld, hebben video-evaluaties met werkzoekendenbegeleiders plaatsgevonden en zit het onderzoek in een afrondende fase. Eind 2019 worden de resultaten gepresenteerd in een rapportage, een praktische handleiding en een vakpublicatie. Het onderzoek wordt afgesloten met een symposium.

Test- en trainingstrajecten DCW en Hal32

In samenwerking met de DCW en ZaZ/HAL32 lopen pilots om statushouders in 6 maanden tijd een werkritme en werknemersvaardigheden op te laten bouwen. Middels deze trajecten krijgen we beter inzicht in de talenten en competenties waar deze mensen over beschikken. Met deze informatie kunnen we hun geschiktheid voor bepaalde branches inschatten en de kans op duurzame uitstroom naar werk vergroten.

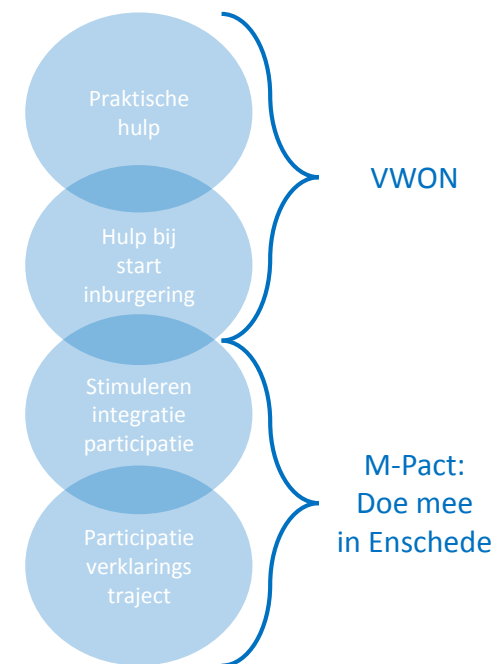
Bij de DCW zijn in de eerste helft van 2019 9 statushouders begonnen met een traject. Daarvan hebben 4 deelnemers inmiddels een betaalde baan gevonden, en beginnen 2 deelnemers met een BOL-opleiding bij het ROC van Twente. Ook het project met de DCW wordt verder doorgezet.

Twentse Actiedag

80 statushouders (waarvan 17 Enschedese) en 20 werkgevers hebben elkaar ontmoet op 5 juli in de Grolsch Veste op de Twentse Actiedag. Ook statushouders willen graag werken en met de krapte op de huidige arbeidsmarkt is dit een welkome aanvulling voor werkgevers.

Voorafgaand aan deze ontmoeting volgden zowel de statushouders als de werkgevers een workshop: de statushouders kregen zo praktische informatie over werken in Nederland. De werkgevers werden geïnspireerd door een ervaringsverhaal, en door de uitwisseling van onderlinge ervaringen.

De Meet & Greet bracht een mooi vervolg aan de workshops, omdat werkgevers direct in contact kwamen met deze potentiële nieuwe werknemers. Tijdens dit evenement zijn er maar liefst 181 afspraken voor vervolgesprekken gemaakt! Eén deelnemer kon direct tijdens de Actiedag al naar het kantoor van één van de werkgevers, voor een sollicitatiegesprek in de bouw.

Vluchtelingenwerk Oost-Nederland: Maatschappelijke begeleiding

De juridische en de maatschappelijke begeleiding aan nieuwkomers wordt in Enschede door Vluchtelingenwerk Oost-Nederland (VWON) uitgevoerd. Vanuit de juridische begeleiding biedt Vluchtelingenwerk ondersteuning bij gezinshereniging en asielprocedures. In de eerste helft van 2019 waren er 43 mensen die ondersteuning bij gezinshereniging en 11 mensen die ondersteuning bij hun asielprocedure hebben ontvangen. Ook biedt VWON juridische ondersteuning aan uitgeprocedeerde asielzoekers middels de “next step” methodiek. Deze methodiek wordt verder toegelicht in het kader rechts.

Bij de maatschappelijke begeleiding, die VWON tot 12 maanden na de start van de inburgering uitvoert, ligt de focus op een snelle start van de inburgering, het inzetten van informele taalactiviteiten naast de inburgeringscursus en participatie (in dit stadium voornamelijk vrijwilligerswerk). Verder is er aandacht voor huisvesting, gezinssituatie, financiën (schulden) en de verplichting om de participatieverklaring te ondertekenen. In het eerste half jaar van 2019 zijn 119 statushouder begeleid. Voor 27 statushouders is de begeleiding in 2019 afgerond. Deze deelnemers zijn door VWON met een eindrapportage overgedragen aan het Regieteam integratie.

De individuele begeleiding die statushouders in hun eerste inburgeringsjaar van VWON krijgen staat naast de groepsgewijze aanpak die M-Pact heeft in het Doe mee in Enschede programma. Zie hiervoor het schema aan de rechterkant.

Vrijwilligers(werk) en sport

M-Pact: Doe mee in Enschede

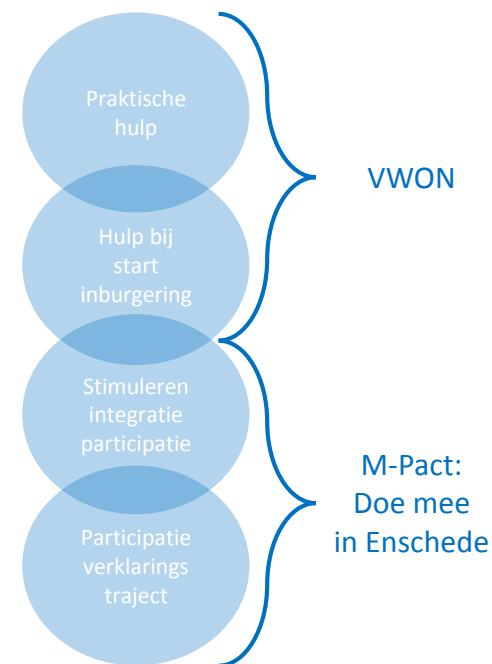
Nieuwe statushouders volgen in Enschede het programma Doe mee in Enschede dat hen in 24 weken wegwijs maakt in Enschede. Het programma helpt statushouders om zo snel mogelijk zelfstandig mee te doen in de samenleving door deel te nemen aan activiteiten als vrijwilligerswerk en in sport- en cultuurverenigingen, maar het liefst door betaald werk te vinden. In de eerste helft van het jaar hebben 84 deelnemers (7 groepen die in het najaar van 2018 van start zijn gegaan) het programma met het ondertekenen van de landelijke participatieverklaring afgerond.

Het programma stimuleert het actief gebruiken van de Nederlandse taal in de dagelijkse praktijk, daagt uit tot een ondernemende houding en het zetten van concrete stappen. Als resultaat zijn 7 statushouders uitgestroomd naar betaald werk, zijn 4 deelnemers begonnen met hun scholingstraject (Entreeopleiding, BBL traject MBO3 richting zorg en HBO opleiding Bouwkunde), 3 deelnemers zijn bemiddeld naar een participatieplaats en 39 deelnemers richting vrijwilligerswerk of deelname aan georganiseerde activiteiten (o.a. Praathuis in de Bibliotheek).

Next step

Next Step is een specifieke dienst, die wordt uitgevoerd in die gemeenten waar uitgeprocedeerden zich melden. In die gevallen wordt een kortdurend info- en adviestraject doorlopen, waarin de mogelijkheden voor betrokkene worden geïnventariseerd en besproken. Uitkomst kan zijn dat betrokkene kiest voor terugkeer, leven als illegaal, of door-migreert naar een ander land.

In het najaar 2019 worden in het kader van nazorg intervisiebijeenkomsten georganiseerd voor statushouders die het programma ‘Doe mee in Enschede’ hebben afgerond. Het doel is de deelnemers te volgen in de tijd en het in DME programma gemaakte individuele plan verder uit te werken en in de praktijk te brengen

Naast het reguliere DME-programma zijn in 2019 verkorte participatieverklaringsgroepen georganiseerd voor 24 (3 groepen) inburgeraars zonder uitkering en/of asielstatus. Dit is een verplichting vanuit de wet Inburgering.

Nieuwe vrijwilligers in de stad

In de 1e helft van 2019 hebben 61 statushouders zich aangemeld voor vrijwilligerswerk. Voor 29 van hen is een passende plek gevonden bij o.a. Het Goed, Tetem, Resto van Harte, Cultureel Vulpunt, Powercentra, sportverenigingen, stichting Present, zorginstellingen, Estinea, Performance Factory en basisscholen. Statushouders geven aan dat dit hun spreekvaardigheid heeft verbeterd en hun netwerk heeft vergroot.

De statushouders waar geen passende vrijwilligersplek voor kon worden gevonden vanwege het te lage taalniveau zijn doorverwezen naar taalactiviteiten in de stadsdelen, zoals het Praathuis, Lees en schrijfhuis en de taaltafel.

Life Goals

De locatie Performance Factory wordt ingezet voor deelnemers die extra willen bewegen. Hier komen ook veel andere doelgroepen. Vanaf 1 september 2019 is het geen onderdeel meer van het actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen. Belangrijkste reden is dat er in de Performance Factory geen doorstroommogelijkheden naar vrijwilligerswerk zijn. De Performance Factory heeft 22 deelnemers.

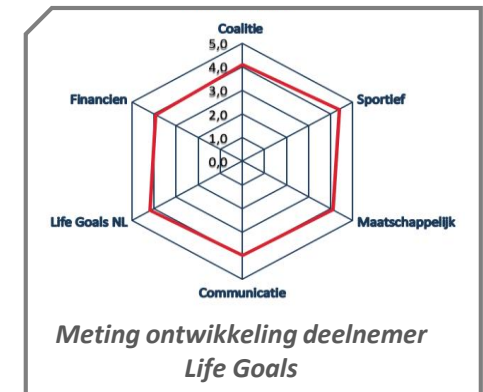
Op de locatie Sportclub Enschede zijn wekelijks gemiddeld 12 deelnemers. Van de deelnemers zijn er 6 uitgestroomd naar betaalde arbeid en 10 doen vrijwilligerswerk. 2 statushouders zijn lid van Sportclub Enschede.

Samenwerkingspartners (doorverwijzing deelnemers)

M-Pact, FC Twente Scoren met Gezondheid, ROC van Twente, Sportclub Enschede, Regieteam gemeente Enschede, Saxion, IKC Stedelijk Lyceum, Alifa, Leger des Heils, DoenBeurs Enschede, RIBW, Mediant, Humanitas onder Dak en Sportaal.

Nevenactiviteiten periode april 2019 t/m september 2019

- * Cursus Maatschappelijke Sportcoach Life Goals (3 deelnemers).
- * Nominatie Auke Vleer Award 2018/2019 voor Life Goals Enschede.
- * Doen Beurs voor statushouders op 26 september.
- * Sportlessen taalaanbieder Kameleon Trainingen & Advies op locatie Sportclub Enschede.
- * Sportaal Festival van Heekplein

Doorontwikkeling

- * Z-Route: eind 2019 kunnen 40 (Life Goals) statushouders een nieuw integratie traject volgen.
- * 4e jaars CALO student zal via Sportaal bezig gaan met Life Goals Enschede, o.a. statushouders.
- * Actieplan Wereldmeiden gericht op vrouwelijke statushouders zal starten op 3 oktober.

Persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers

- * Deelnemers ontwikkelen zich positief op de participatieladder en gezondheid;
- * 100% ziet het Life Goals Programma als zinvolle dagbesteding;
- * 100% voelt zich zeer veilig binnen het programma;
- * 67% doet nieuwe sociale contacten op binnen het Life Goals Programma;
- * 8% heeft een baan gevonden;
- * 15% heeft een vrijwilligersplek gevonden.

De ambities rondom onderwijs aan nieuwkomers zijn geïmplementeerd. In vorige updates is ingegaan op de ontwikkelingen, en de inzet wordt zowel in het primair al voortgezet onderwijs doorgezet. De hulpvraag van de jongeren op de ISK is bovengemiddeld in vergelijking met andere scholen in Enschede met dezelfde omvang. De wijkteams bieden meer inzet op deze locaties. Op de IOK De Globe en op de afdeling ISK van Het Stedelijk Lyceum wordt onderwijs gegeven aan respectievelijk 112 en 212 leerlingen. De jongeren worden hier voorbereid op een vervolg in het reguliere onderwijs op het meest passende niveau.

Samenwerking wijkteams en Regieteam Integratie

De samenwerking met de wijkteams verloopt goed. Er wordt doorlopend geïnvesteerd in verbetering van de afstemming tussen de wijkteams en het Regieteam Integratie waardoor de taakverdeling tussen beide teams steeds duidelijker wordt.

We zien dat er een groep (vaak alleenstaande) Syrische jongeren is die zich moeilijk laat begeleiden en een intensieve(re) aanpak nodig heeft. Een specifieke aanpak voor deze jongeren is in ontwikkeling.

Er blijft aandacht voor de zorgproblematiek van de Eritrese doelgroep.

Er wordt gestart met een training waarin verschillende thema's worden behandeld (waaronder "opvoeding", "seksuele voorlichting"). Deze training wordt voor mannen en vrouwen afzonderlijk gegeven.

Door de Stadsbank wordt er voorlichting gegeven omtrent "financiën".

Wijkteams

In de eerste helft van 2019 is de samenwerking tussen het Regieteam en het wijkteam verder doorontwikkeld. Verwachtingen en rollen over en weer zijn helder. Partijen weten elkaar goed te vinden. Door de samenwerking met en doorverwijzing vanuit het Regieteam Integratie kunnen we in een vroegtijdig stadium de noodzakelijke hulp en ondersteuning voor betreffende statushouders bieden met als doel zwaardere inzet of escalatie van de problematiek te voorkomen of te verminderen.

Er wordt binnenkort een workshop verzorgd voor de wijkteams over de afstemming over een weer. Belangstellende wijkcoaches kunnen zich hiervoor inschrijven via de Enschedese school.

Veranderopgave Inburgering

Binnen het huidige stelsel blijken statushouders onvoldoende in staat om zelf passend inburgeringsonderwijs te kiezen, cursusaanbieders zoeken soms de randen van het leenstelsel op of gaan daar overheen (fraude), inburgeraars starten te laat met de inburgering, het stelsel staat te veel op zichzelf; er is te weinig verbinding met participatie/ integratie.

Het inburgeringsbeleid wordt momenteel gewijzigd, waarbij de inzet is gemeenten meer regie op de inburgering te geven door begeleiding en activering van inburgeraars en het positioneren van het inburgeringsbeleid binnen het brede sociale domein. Het taalniveau van de inburgering wordt in het nieuwe stelsel verhoogd van A2 naar B1. De plannen zijn landelijk nog niet volledig uitgewerkt. Wel wordt de opdracht voor gemeenten steeds duidelijker. We blijven we de ontwikkelingen nauwgezet volgen en leveren we input op de punten waar we dat nodig achten. Ook sorteren we met onze aanpak vast voor op wat er gaat komen.

De 'ondertussen' groep

Het nieuwe inburgeringsstelsel is naar verwachting vanaf 1 januari 2021 van kracht. De statushouders die nu al in de gemeente wonen, vallen nog onder het oude, niet goed functionerende, inburgeringsstelsel. Om gemeenten een impuls te geven vast te gaan werken in de geest van de nieuwe wet en statushouders in aanloop naar 2021 een eerlijke kans te geven, stelt het Ministerie 2x20 miljoen euro beschikbaar (voor 2019 en 2020).

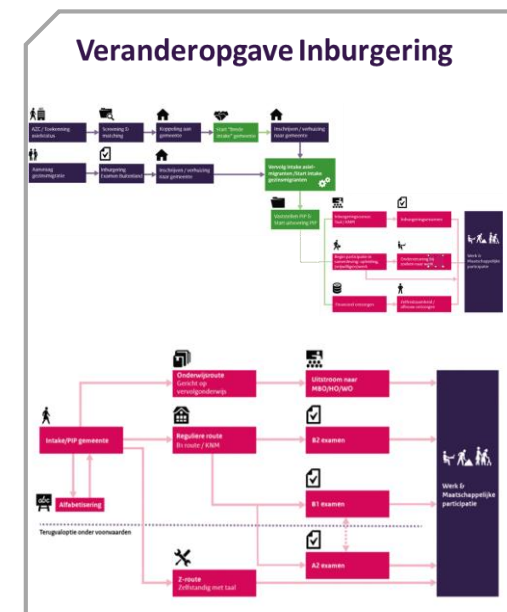
Pilot duale trajecten (regionale samenwerking)

Het Ministerie van SZW ondersteunt gemeenten bij de voorbereiding op de nieuwe wet, onder andere door het beschikbaar stellen van budgetten voor het uitvoeren van pilots. Met de pilots kunnen nieuwe instrumenten en werkwijzen worden uitgetest. De regionale werkgroep Statushouders en Inburgering, waar gemeente Enschede onderdeel van is, heeft gezamenlijk een aanvraag gedaan.

De aanvraag voor een pilot Duale trajecten is inmiddels gehonoreerd. Met deze toekenning ontvangt de regio een bedrag van €275.000,-, waarmee we de pilot in praktijk kunnen brengen. De aanvraag is formeel ingediend door de gemeenten Hengelo, Borne en Haaksbergen, maar is breed toegankelijk voor inburgeraars uit alle Twentse gemeenten.

In deze pilot werken we samen met het ROC van Twente: de inburgeringslessen die de deelnemers daar volgen worden gecombineerd met praktijkleren (bijvoorbeeld in de zorg of techniek) en modules op diverse maatschappelijke thema's. Daarnaast worden dagdelen gevuld met het opdoen van (werk)ervaring middels vrijwilligerswerk, stages of participatieplaatsen. Door de combinatie van leren en werken/participeren worden de deelnemers volledig ondergedompeld in de Nederlandse maatschappij en hebben ze de kans het geleerde direct in een maatschappelijke context toe te passen. Dit draagt bij aan het sneller verwerven van de Nederlandse taal, deelname in de samenleving en hebben ze eerder kans op een betaalde baan.

Op dit moment wachten we op de uitslag van de aanvragen in de tweede tranche (naar verwachting resultaten eind oktober bekend). Daar zijn aanvragen voor de Z-route (ingediend met hoofdaanvrager Enschede) en B1-route (ingediend met hoofdaanvrager Almelo).

Het programma wordt door M-Pact groepsgewijs uitgevoerd en omvat de volgende thema's:

- Waarden & Normen
- Wonen & Veiligheid
- Kennis van Enschede & Eigen wijk
- Persoonlijke ontwikkeling & Scholing
- Netwerk opbouwen & Contacten buitenshuis
- Georganiseerde activiteiten in Enschede
- Vrijwilligerswerk/onbetaalde arbeid
- Betaald werk
- Participatieverklaring

Onderstaande grafiek geeft een beeld van de resultaten van het programma Doe mee in Enschede en de ontwikkeling die deelnemers op de verschillende thema's hebben doorgemaakt.

